

Evaluering af Nordjysk Lånefond

2009-2015

Juni 2015

REGION NORDJYLLAND
VÆKSTFORUM

NORDJYSK LÅNEFOND

DEN EUROPÆISKE UNION

Den Europæiske Fond
for Regionaludvikling

Vi investerer i din fremtid

LIVA consult
Vi skaber varig forandring

OXFORD
RESEARCH

Hoegenhaven Consulting

Evaluering af Nordjysk Lånefond

Rapporten er udarbejdet af Oxford Research A/S i samarbejde med Høgenhaven Consulting

Udgivelsesår
2015

Kontakt

Spørgsmål til rapportens indhold kan stilles til chefanalytiker i Oxford Research, Morten Larsen, mla@oxfordresearch.dk, Tlf: 3369 1369.

Oxford Research - Knowledge for a better society

Oxford Research er en specialiseret videnvirksomhed med fokus på velfærd, erhverv og regionaludvikling. Inden for disse områder arbejder vi blandt andet med viden- og innovationssystemer, udvikling af kommuner og regioner samt social-, uddannelses-, integrations- og arbejdsmarkedspolitik.

Oxford Research gennemfører evalueringer og analyser af aktuelle udviklingstendenser og problemstillinger. Vi rådgiver om strategiudvikling, faciliterer udviklingsprocesser og formidler vores viden på undervisningsforløb og seminarer.

Oxford Research er grundlagt i 1995 og har selskaber i Danmark, Norge, Sverige og Finland. Oxford Research er en del af Oxford Gruppen.

Oxford Research A/S
Falkoner Alle 20, 4.
2000 Frederiksberg C
Danmark
(+45) 33 69 13 69
office@oxfordresearch.dk
www.oxfordresearch.dk

Indhold

1. SAMMENFATNING	3
2. INDLEDNING OG METODE	5
2.1 Om Nordjysk Lånefond	5
2.2 Evalueringens fokus	8
2.3 Metode	8
2.3.1 Spørgeskemaundersøgelse	8
2.4 Karakteristik af de virksomheder der har modtaget lån	9
3. EFFEKT AF NORDJYSK LÅNEFONDS RENTELETTEDE LÅN	12
3.1 Fordeling af bevillinger og medfinansiering	12
3.2 opnået medfinansiering	13
3.3 Effekter af de renteletteede lån for de låneberettigede virksomheder	15
3.3.1 Beskæftigelse	15
3.3.2 Omsætning	16
3.3.3 Eksport	17
3.3.4 Brede effekter for Region Nordjylland	18
4. VURDERING AF NORDJYSK LÅNEFONDS INDSATS OG BETYDNING	21
4.1 Vurdering af Nordjysk Lånefonds betydning	21
4.2 Indhentning af yderligere kapital	23
4.2.1 Lovende samarbejde med Vækstfonden	25
4.3 Tilfredshed med Nordjysk Lånefond	26
4.4 Udbytte af Væksthjulet	28
5. BILAG A: OVERSIGT OVER INTERVIEWPERSONER	29
6. BILAG B: SPØRGESKEMA	30

1. Sammenfatning

Helt overordnet er evalueringen af Nordjysk Lånefond positiv og viser, at Nordjysk Lånefond bidrager markant til erhvervsudviklingen i Region Nordjylland. Dette understreges af, at de virksomheder, der har besvaret den gennemførte spørgeskemaundersøgelse vurderer, at lånene fra Nordjysk Lånefond, i samarbejde med det øvrige pengemarked, på nuværende tidspunkt har været med til at skabe en **merbeskæftigelse på 138 jobs**. Frem til 2017 forventer virksomhederne at skabe yderligere 326 jobs. Det skal naturligvis understreges, at der er tale om skøn fra virksomhederne og at tallene er behæftet med en vis usikkerhed, men ikke desto mindre er der tale om meget flotte tal. Og den samlede jobskabelse er sandsynligvis endnu højere, da det ikke er alle virksomheder der har opgivet tal for merbeskæftigelse. Hertil skal lægges, at der kan påregnes et ikke ubetydeligt antal skabte indirekte jobs hos underleverandører og samarbejdspartnere. Virksomhederne vurderer således, at have skabt ca. 100 indirekte jobs.

Endvidere er det virksomhedernes vurdering, at Nordjysk Lånefonds rentetilpassede lån har haft og særligt vil få en betydelig effekt på omsætning og eksport. Således vurderer virksomhederne, at de lånefinansierede projekter har givet en meromsætning på 95 millioner kroner og øget eksport for 17 millioner kroner. Virksomhederne forventer at det vil stige til en meromsætning på ca. 1,3 milliarder og en mereeksport på lige over 500 millioner kroner i 2017.

Der synes også at være en fin geografisk spredning på de virksomheder, der har fået bevilget lån fra Nordjysk Lånefond. 41 pct. af de virksomheder, der har fået bevilget lån fra Nordjysk Lånefond kommer fra Aalborg Kommune, mens 14 pct. kommer fra Hjørring Kommune. Resten af de 63 virksomheder, der har fået bevilget lån, fordeler sig relativt jævnt over otte af de ni resterende kommuner i regionen.

På operatørniveau er Nordjysk Lånefond - med LIVA consult som daglig operatør suppleret med en bestyrelse - en velanset og respekteret aktør, der anses som professionel og kompetent af virksomheder og iværksættere. Endvidere er det evaluators vurdering, at et tilbageløb af fondens udlån på 88,2 pct. indikerer en fornuftig fordeling mellem på den ene side at være driver for vækst og tage større risiko end banker og andre finansielle aktører og på den anden side udvælge lovende og perspektivrige projekter.

Evalueringen peger også på, at Nordjysk Lånefond har tilført værdi til Nordjylland, ved at have bidraget til at understøtte iværksættere og virksomheders lovende udviklingsprojekter, som i langt de fleste tilfælde ellers ikke kunne have fået fuld finansiering fra det private pengemarked. Sammenholdt med den høje jobskabelse, som de finansierede projekter har skabt, med hjælp fra Nordjysk Lånefond, må man derfor konkludere, at den tilførte værdi har været tilfredsstillende.

Endeligt har Nordjysk Lånefond, som en naturlig forlængelse af kravet om, at fonden maksimalt kan dække op til 50 pct. af det samlede eksterne finansieringsbehov, formået at inddrage centrale dele af pengemarkedet, hvor ikke mindst samarbejdet med Vækstfonden fremhæves som et godt eksempel på frugtbart samarbejde til alles fordel, som lover godt for fremtiden.

Fremtidens Nordjysk Lånefond

Evalueringen af Nordjysk Lånefond er således overordentligt positiv, hvilket ikke mindst skyldes, at fonden skønnes at have haft en betydelig beskæftigelseeffekt samt added-value til Nordjyllands iværksættere og virksomheder ved at sikre finansiering til projekter, der ellers ikke ville være blevet til noget.

Med henblik på at sikre, at Nordjysk Lånefond også i fremtiden vil fremstå som et succesfuldt og effektivt initiativ, er det evalueringsteamets vurdering, at lånefonden bør overveje følgende:

- **Nytænkning af brug af Væksthjul og konsulentproces.** Resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen viser, at virksomhedernes udbytte af Væksthjulet er blandet og at omkring en tredjedel af virksomhederne, vurderer udbyttet som beskedent. Derfor bør man overveje, hvordan man kan nytænke og forbedre dette element.
- **Fortsat fokus på ikke at konkurrere med private aktører.** Det er vigtigt at holde fast i, at Nordjysk Lånefond tilbyder lån til projekter, der ikke uden fonden har mulighed for at hente finansiering på pengemarkedet. Dette er selve kernen i Nordjysk Lånefonds added-value til Nordjylland og afgørende for at sikre, at lånefonden ikke konkurrerer med private aktører på det resterende pengemarkedet. Resultaterne af den gennemførte spørgeskemaundersøgelse antyder, at enkelte virksomheder vurderer, at de godt kunne have fået finansiering uden Nordjysk Lånefond. Fokus på virksomheder der ikke kan rejse finansiering uden fonden er helt afgørende for fondes legitimitet og fortsatte berettigelse, og fonden bør derfor fremadrettet fortsat have fokus på, kun at finansiere virksomheder og projekter, der ikke kan få finansiering andre steder.
- **Flere samarbejder med aktører på pengemarkedet som Vækstfonden.** En af de største udfordringer indenfor startup og vækstområdet er, at kunne finde og screene de rigtige projekter med potentiale. Når man som Nordjysk Lånefond endvidere er forpligtet til, at have anden finansieringspartner med, så er dette centralt for fondens fortsatte succes i fremtiden. Samarbejdet med Vækstfonden er velfungerende og man bør overveje flere af den slags tiltag i fremtiden.
- **Fortsat fokus på geografisk spredning.** En grundpille i denne form for lånefond, der har til formål at støtte vækstgenererende projekter i en region, er at man sikrer bred geografisk vækst fremfor primært at støtte projekter i erhvervsknudepunkterne. Denne spredning har Nordjysk Lånefond formået at sikre på fin hvis, og det er afgørende, at der også fremadrettet er en passende geografisk spredning for projekter, der modtager lån fra Nordjysk Lånefond.

2. Indledning og metode

I dette kapitel gives en kort introduktion til Nordjysk Lånefond og dens virke. Derefter følger en beskrivelse af evalueringens fokus og den metode, som evalueringen hviler på.

2.1 OM NORDJYSK LÅNEFOND

I kølvandet på finanskrisen og skærpede krav til bankernes soliditet, er bankerne blevet mindre risikovillige og mange venturefonde er rykket fra de helt tidlige investeringsstadier længere op i markedet. Dermed er hullet mellem lånemarkedet og venture kapitalmarkedet blevet større, og det har været svært for innovative iværksættere og virksomheder – der på den ene side er forbundet med for stor risiko til at opnå lånefinansiering fra banker, og som på den anden side ikke er interessante for venturebranchen - at rejse kapital. Mange lande har valgt at adressere dette problem ved at introducere - eller opskalere eksisterende – låne- og lånegarantiordninger. I Danmark har vi blandt andet Nordjysk Lånefond og en række låne- og lånegaranti-instrumenter under Vækstfonden, som Vækstkaution, Vækstgaranti og Vækstlån, målrettet udviklingsaktiviteter i små og mellemstore virksomheder med vækstambitioner.

Tekstboks 2.1: Fakta om Nordjysk Lånefond

Nordjysk Lånefond blev oprindeligt etableret den 13. december 2004 som en erhvervsdrivende fond med navnet Mål 2-lånefonden. På grund af finanskrisen besluttede Vækstforum den 30. september 2009 at tilføre Fonden yderligere i alt 60 mio. kr. og igen i 2013 yderligere 7,4 mio. kr. Finansieringen stammer ligeligt fra EU-programmet 2007-2013 bevilget af Erhvervsstyrelsen, Silkeborg og tilsvarende 30 mio. kr. fra Regionsrådet, Region Nordjylland efter indstilling fra Vækstforum. Det er alene effekten af kapitaludvidelserne fra år 2009 og 2013, der beskrives i det følgende.

Målgruppen for Nordjysk Lånefond

Lånefonden er som nævnt rettet mod erhvervsvirksomheder inden for fremstillings-, service- og turismebrancherne. Der investeres alene i:

- Yngre vækstvirksomheder (op til 6-8 år gamle) med positiv egenkapital
- Vækstiværksættere med stort potentiale, som skaber arbejdspladser
- Virksomheder, der søger nye markeder
- Små og mellemstore virksomheder beliggende i Region Nordjylland¹
- For servicevirksomheder: Et afsætningsmæssigt perspektiv, der rækker ud over regionen.

¹ Små og mellemstore virksomheder defineres som virksomheder med under 250 ansatte, som har enten en årlig omsætning på ikke over 50 mio. EUR eller en årlig samlet balance på ikke over 43 mio. EUR samt med et krav om uafhængighed jf. Kommissionens henstilling af 6. maj 2003 om definition af små og mellemstore virksomheder.

Den erhvervsdrivende fond Nordjysk Lånefond (tidligere Mål 2-lånefond, se tekstboks 2.1) blev i 2009 tilført nye midler i bestræbelserne på, at understøtte det Nordjyske erhvervsliv generelt og de små og mellemstore virksomheder (SMV) i særdeleshed. Igennem lånefinansiering til spændende projekter og ideer i virksomhederne er det ambitionen, at være med til at stimulere succes og vækst i det nordjyske erhvervsliv.

Den typiske virksomhed, der låner penge fra Nordjysk Lånefond, er yngre virksomheder, op til syv-otte år (ikke over 10 år), har under 250 ansatte og mangler den sidste kapital til at realisere sit udviklingsprojekt. Den normale procedure er, at Nordjysk Lånefond låner op til halvdelen af midlerne til virksomheden til en rente på tre procent² sammen med et pengeinstitut eller en anden partner, der står for finansieringen af den anden halvdel.

Siden 2010 har 83 virksomheder fået bevilget lån fra Nordjysk Lånefond. Af disse, er 20 lån bortfaldet. Dette skyldes bl.a. at låntagerne kan have haft svært ved at skaffe den fornødne medfinansiering fra det private pengemarked. Samlet set er der udlånt ca. 96,7 mio. kr. til 63 virksomheder i perioden 2010-2015. Heraf er 10 virksomhedsprojekter ikke påbegyndt og har derfor heller ikke modtaget lånet endnu (20. marts 2015).

I bestræbelserne på at sikre, at Nordjysk Lånefond opfylder sit formål bedst muligt er der i forbindelse med etableringen af lånefonden indsat en seks mand stor bestyrelse med det et miks af viden og erfaring. Bestyrelsen består af:

- Afdelingschef Henning Christensen, Regional Udvikling, Region Nordjylland - Udpeget af Vækstforum Nordjylland (Formand)
- Forhenværende bankdirektør Jens Ole Jensen, Nordjysk Bank som repræsentant for pengeinstitutterne i Nordjylland - Udpeget af Finansrådet
- Advokat Birte Dyrberg, Advokatfirmaet Dyrberg & Brinkmann som repræsentant for virksomheder i fondens aktivitetsområde - Udpeget af regionsrådet
- Direktør Leo S. Mikkelsen, Saga Shipping som repræsentant for virksomheder i fondens aktivitetsområde - Udpeget af regionsrådet
- Erhvervsrådgiver John Büchler, Business Aalborg som repræsentant for kommuner eller erhvervsråd – Udpeget af kommuneforeningen (Indtrådte i bestyrelsen april 2015)
- Forhenværende erhvervschef Povl Bjarne Jensen, Jammerbugt Kommune som repræsentant for kommuner eller erhvervsråd – Udpeget af kommuneforeningen (Udtrådte af bestyrelsen april 2015)

---

² Renten for lån bevilget i 2010 – 2011 var på 4 %, mens Renten for lån bevilget 2012 – 2015 er 3 %.

Ydermere blev operatøropgaven i forbindelse med opbygningen af Nordjysk Lånefond sat i udbud. Operatøropgaven blev efter udbud, pr. 1. december 2011, overtaget af LIVA consult A/S der er et privat nordjysk konsulenthus. Operatøropgaven omfatter:

- Håndtering af henvendelser
- Informationsarbejde
- Håndtering af låneansøgninger / bevillingsindstillinger / lånetilbud
- Udarbejdelse af dokumenter og sikringsakter
- Formidling af udbetalinger
- Udsendelse af ydelsesopkrævninger
- Udarbejdelse og vedligeholdelse af regelgrundlag
- Bogholderi.

Tekstboks 2.2: Fakta om LIVA consult

LIVA consult er et mindre Nordjysk konsulenthus etableret af Poul Kvist i 1997.

Ud over operatøropgaven for Nordjysk Lånefond, yder LIVA consult konsulentbistand inden for følgende rådgivningsområder:

- Forretning og ledelse - Forretningsudvikling, interimsledelse og projektledelse når virksomheder etableres, gennemgår forandring og videreudvikles.
- Kapital og finansiering - Screening af kapitalbehov, finansieringsmuligheder og medvirken ved finansierings-/kapitalsøgning.
- Personale og organisering - Rekruttering og organisationsudvikling med fokus på at tiltrække stærke individuelle kompetencer og sikre høj medarbejdertilfredshed.
- Proces og system - Skabe optimalt samspil mellem processer og systemer bl.a. med fokus på håndtering af mange kunder, komplekse afregningsdata og informationsstyring.

2.2 EVALUERINGENS FOKUS

Evalueringens design har fokus på at opgøre effekten af Nordjysk Lånefonds aktiviteter for de låneberettigede virksomheder samt belyse om og hvordan Nordjysk Lånefond har medvirket til at gøre en forskel i Region Nordjylland.

De mere konkrete forhold som evalueringen belyser, inkluderer:

- Nordjysk Lånefonds betydning for virksomhedernes beskæftigelse, vækst og eksport i dag og i fremtiden.
- Andre effekter, herunder afledte jobeffekter.
- Virksomhedernes geografiske og branchemæssige fordeling.
- Nordjysk Lånefonds betydning for opnåelse af øvrige lån (added-value).
- Udfordringer med at opnå den krævede medfinansiering
- Hvorvidt projekterne der er opnået lån til, er forløbet som forventet
- Virksomhedernes samarbejde med Nordjysk Lånefond

Evalueringen tager alene udgangspunkt i effekten af de 67,4 millioner DKK, der senest er tilført Nordjysk Lånefond i 2009 og 2014.

2.3 METODE

Data til evalueringen stammer primært fra tre kilder:

- Data udleveret af Nordjysk Lånefond, der løbende har indsamlet data om udlån, geografisk spredning og effekt via såkaldte effektevalueringsskemaer. Evalueringsskemaer giver imidlertid kun et begrænset billede af effekten, fordi virksomhederne har svaret umiddelbart efter låneprojektet er afsluttet.
- Data indsamlet via et spørgeskema, der er tilsendt samtlige virksomheder, der har fået lån fra Nordjysk Lånefond, og som stadig var i live, ved evalueringens begyndelse. Spørgeskemaundersøgelsen omhandler både virksomhedernes vurdering af Nordjysk Lånefonds effekt på deres beskæftigelse, omsætning og eksport, deres mere generelle samarbejde med Nordjysk Lånefond samt deres vurdering af Nordjysk Lånefonds betydning for adgang til kapital og regional udvikling i regionen.
- Interview med repræsentanter for Nordjysk Lånefond, Bestyrelsen, Region Nordjylland, virksomheder der har modtaget lån og centrale erhvervspolitiske aktører med kendskab til Nordjysk Lånefond. Interessenterne er blevet interviewet for at få deres syn på Nordjysk Lånefond, deres kompetencer, samarbejdet, de virksomheder der har opnået finansiering samt fonden og virksomhedernes betydning for erhvervsudviklingen i Nordjylland.

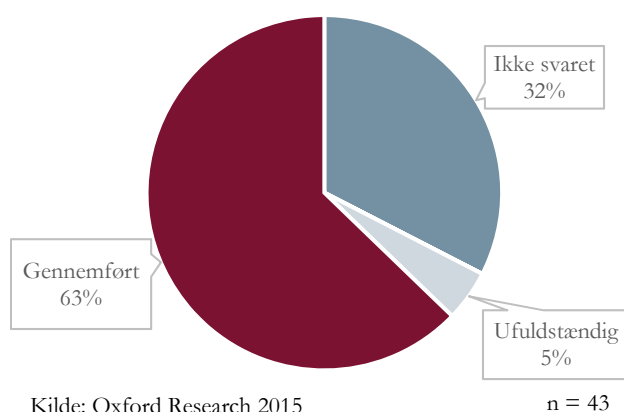
2.3.1 Spørgeskemaundersøgelse

Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført som en elektronisk spørgeskemaundersøgelse. Det benyttede spørgeskema er blevet testet på såvel Nordjysk Lånefond som virksomheder og er inkluderet i rapporten i bilag 2.

For at kunne få et så dækkende billede af virksomhederne og Nordjysk Lånefond har det været vigtigt, at få en så høj svarprocent som muligt. Derfor har evaluator både udsendt elektroniske rykkere og fulgt op med dem, der ikke har besvaret per telefon. Da Nordjysk Lånefond har en tættere relation til respondenterne end evaluator, har de også kontaktet virksomhederne og opfordret dem til at besvare undersøgelsen.

Vi har opnået en svarprocent for spørgeskemaundersøgelsen på 68 pct. Heraf har 5 pct. kun delvist besvaret spørgeskemaundersøgelsen, jf. figur 2.1. 68 pct. er en høj svarprocent og giver et godt grundlag for at evaluere Nordjysk Lånefond.

Figur 2.1: Svarprocent for spørgeskemaundersøgelsen

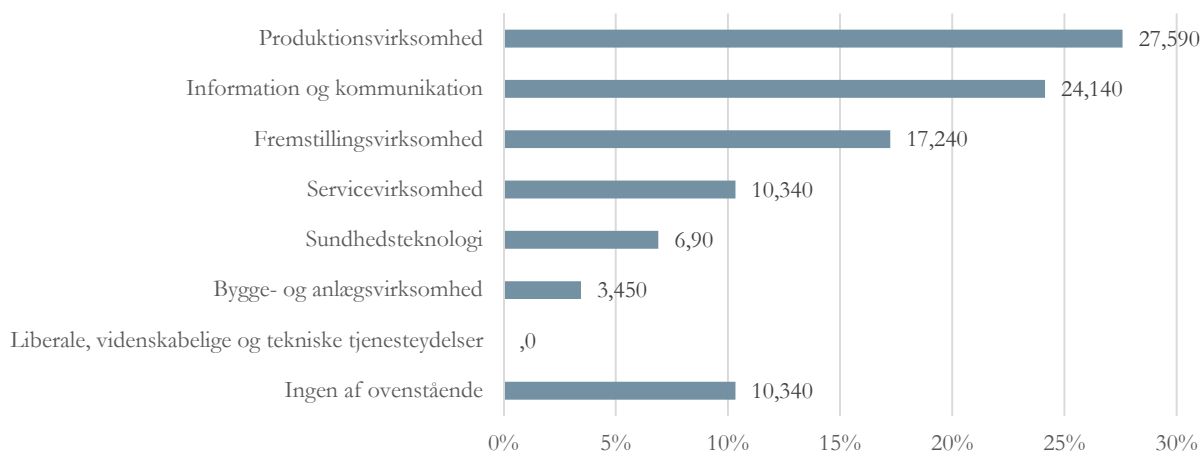
2.4 KARAKTERISTIK AF DE VIRKSOMHEDER DER HAR MODTAGET LÅN

Inden resultaterne af evalueringen præsenteres i kapitel 3 og 4 gives i dette afsnit først en kort karakteristik af de virksomheder, der har besvaret spørgeskemaet.

Virksomhederne, der har modtaget lån fra Nordjysk Lånefond og besvaret spørgeskemaundersøgelsen, repræsenterer en blanding af informations- og kommunikationsvirksomheder og mere traditionelle produktions- og fremstillingsvirksomheder, dog med en overvægt af sidstnævnte.

Den største gruppe af virksomheder er produktionsvirksomheder, der udgør 28 pct. af virksomhederne. Informations- og kommunikationsvirksomheder udgør 24 pct. af virksomhederne, fulgt af fremstillingsvirksomheder med 17 pct., servicevirksomheder med 10 pct. og sundhedsteknologivirksomheder med 7 pct., jf. figur 2.2.

Figur 2.2: Virksomhedernes branchefordeling

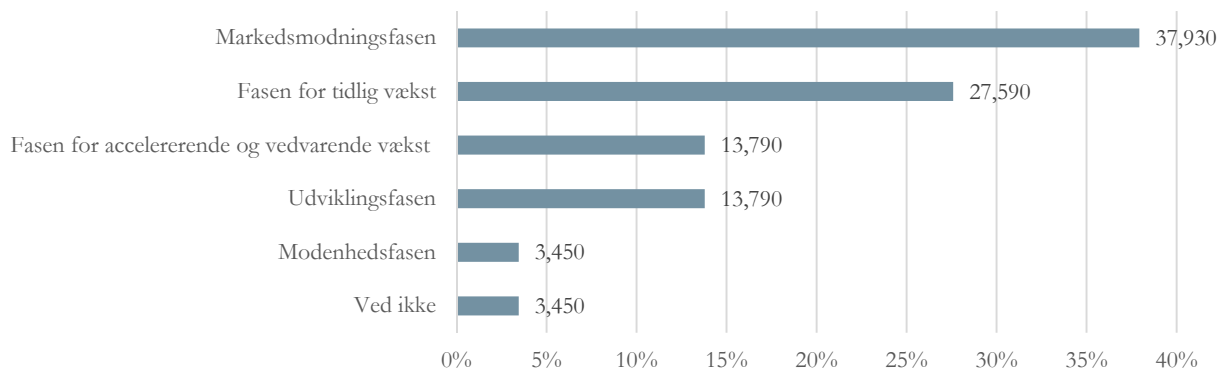

Kilde: Oxford Research 2015

n = 29

De fleste virksomheder, der har modtaget lån fra Nordjysk Lånefond, er forholdsvist tidligt i deres udvikling. Den største gruppe af virksomheder, 38 pct., er således i markedsmodningsfasen. 14 pct. er stadig i udviklingsfasen og 28 pct. er i fasen for tidlig vækst. 14 pct. af virksomhederne er i fasen for accelererende og vedvarende vækst, mens kun 3 pct. er i modenhedsfasen, jf. figur 2.3.

Figur 2.3: Virksomhedernes udviklingsfase

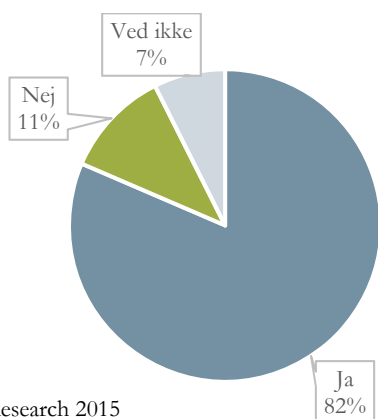
Kilde: Oxford Research 2015

n = 29

Langt de fleste af de virksomheder, der har modtaget lån fra Nordjysk Lånefond, har lykket med at lancere nye løsninger på markedet. 82 pct. af virksomhederne angiver således, at de som følge af lånet og det finansierede

projekt har lanceret nye løsninger (services, produkter, teknologier) på markedet. 11 pct. har ikke lykkedes med at lancere nye løsninger, mens 7 pct. af respondenterne ikke har kunnet besvare spørgsmålet, jf. figur 2.4.

Figur 2.4: Andel af virksomheder der har lanceret nye løsninger

Kilde: Oxford Research 2015

n = 27

21 af respondenterne har angivet, hvilke løsninger de har lanceret og de nye løsninger dækker en bred vifte af teknologier, produkter og services, inklusiv en ny måde at lave kaffe på, sikker mobilkommunikation, genteknologi, en platform til detektering og jamming af vejsidebomber, en teknologi til aerodynamiske løsninger, røgrensningssystemer og doseringssystemer, en velfærdsløsning til plejehjem med demente beboere, sikkerhedsprodukter til den finansielle sektor, tårnteknologi til vindmølletårne, koncepter inden for brand- og eksplosionssikring af produktionsenheder samt en skadedyrsdetektor. Som det fremgår af ovenstående liste, er der altså generelt tale om løsninger med relativt højt viden indhold.

3. Effekt af Nordjysk Lånefonds renteletteede lån

Dette kapitel præsenterer evalueringens resultater for effekten af Nordjysk Lånefonds renteletteede lån. Besvarelserne af spørgeskemaundersøgelsen fra virksomhederne viser, at Nordjysk Lånefond har haft en betragtelig betydning for Nordjysk erhvervsliv og erhvervsudvikling. På baggrund af skøn fra virksomheder der har modtaget lån vurderes det, at Nordjysk Lånefond har bidraget til at skabe ca. 138 jobs her og nu. Fremadrettet vurderes det, at Nordjysk Lånefond vil bidrage til at skabe yderligere ca. 326 jobs i 2017.

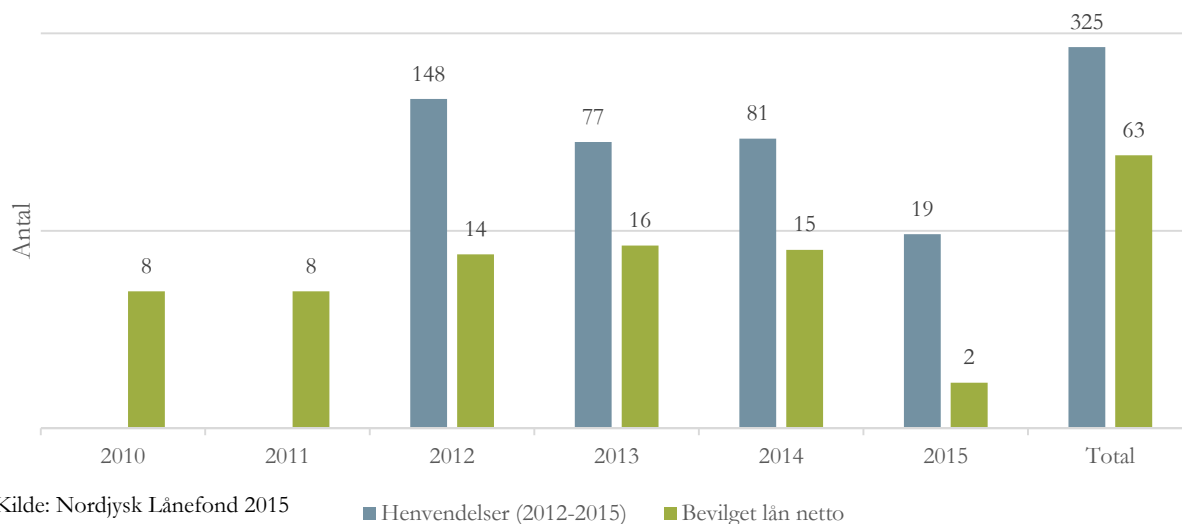
Kapitlet indledes med en gennemgang af Nordjysk Lånefonds bevillinger i hele perioden fra 2010 samt et overblik over medfinansiering fordelt pr. bevillings år og fordelt på kommuner. Herefter følger en gennemgang af beskæftigelses-, omsætnings og eksporteffekten og endeligt en bredere effektvurdering af Nordjysk Lånefonds renteletteede lån.

3.1 FORDELING AF BEVILLINGER OG MEDFINANSIERING

Nordjysk Lånefond har i perioden 2010-2015 i alt bevilget lån til 83 virksomheder. Heraf er 20 lån bortfaldet således, at der netto er bevilget 63 lån i perioden 2010-2015. Per 20. marts 2015 er 50 af de 63 bevillende lån til virksomhedsprojekter fuldt gennemført, mens 13 projekter enten ikke er påbegyndt eller er igangværende.

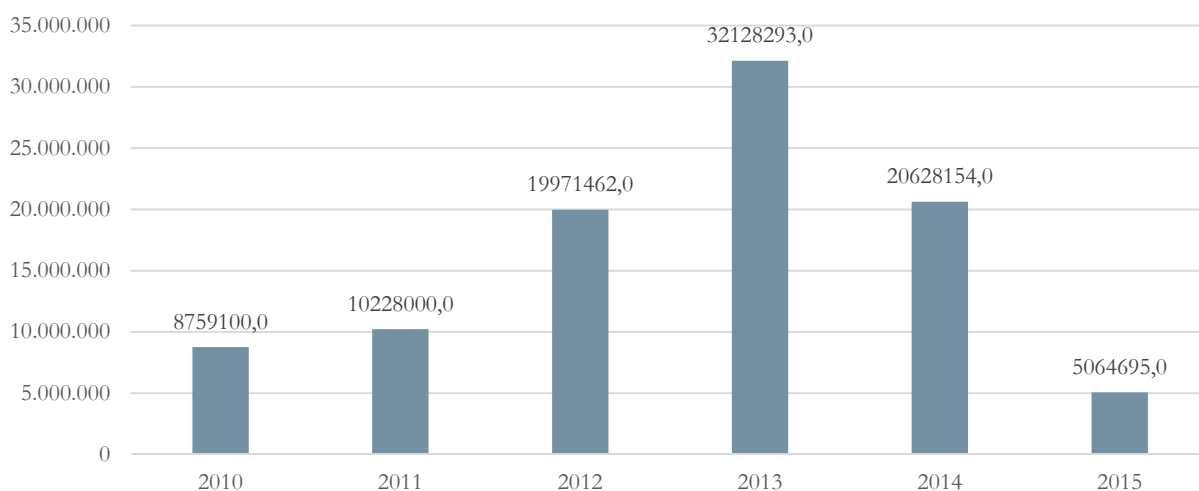
Som det fremgår af figur 3.1, modtager Nordjysk Lånefond mange flere henvendelser fra nordjyske virksomheder end der bliver bevilget lån til. Ud af 325 henvendelser i perioden 2012-2015 har 47 virksomhedsprojekter fået et renteletteet lån, hvilket betyder at omkring 14 pct. af alle henvendelser bevilget et lån.

Figur 3.1: Virksomhedshenvendelser sammenlignet med bevilget lån netto fordelt pr. år (bemærk: logaritmisk skala)

Som det fremgår af figur 3.2, varierer omfanget af udlån fra år til år i perioden fra år 2010 til 2015. Opdelt pr. år, har omfanget af udlån været stigende fra 2010 til 2013, hvor Lånefondens udlån steg fra ca. 8,7 millioner kroner i 2010 til ca. 32,1 millioner kroner i 2013. Herefter er niveauet af bevilgede udlån faldet til ca. 20,6 millioner kroner i 2014 og i indeværende år, 2015 er der udlånt ca. fem millioner kroner.

Figur 3.2: Nordjysk Lånefonds netto bevilget udlån (DKK) opdelt pr. år

Kilde: Nordjysk Lånefond 2015

3.2 OPNÅET MEDFINANSIERING

Samlet set er der udlånt ca. 96,7 millioner kroner til 63 virksomheder i perioden 2010-2015. Heraf er 10 virksomhedsprojekter ikke påbegyndt endnu og har derfor heller ikke modtaget lånet endnu (20. marts 2015).

Ifølge Nordjysk Lånefonds fundats, skal der være en medfinansiering på minimum 50 pct. I praksis er dette tal en smule højere, da den samlede medfinansiering fra virksomhederne³ er ca. 55 pct., jf. figur 3.3⁴. Der er altså relativ få virksomhedsprojekter, hvor medfinansieringsgraden er signifikant højere end 50 pct.

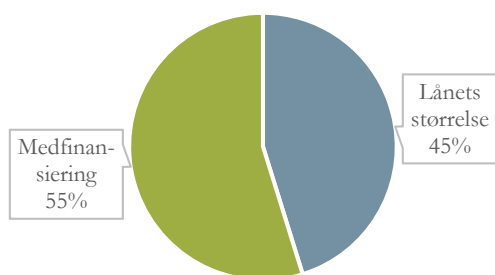
Oversigten over hvor medfinansieringen kommer fra, viser at knap halvdelen af alle virksomheder i perioden 2010-2015 har skaffet medfinansieringen til projektet via et pengeinstitut. Derudover har lidt under halvdelen skaffet medfinansiering via en investor, og knap 10 pct. har opnået medfinansiering via Vækstfonden⁵, jf. figur 3.4.

³ Det er et krav, at et beløb som minimum svarer til Nordjysk Lånefonds finansiering skal komme fra det private pengemarked.

⁴ De opgjorte tal i figur 3.3 dækker faktiske dokumenterede afholdte omkostninger. Reelt kan budgetoverskridelser være finansieret af virksomheden, hvorimod resten er finansieret fra det private pengemarked.

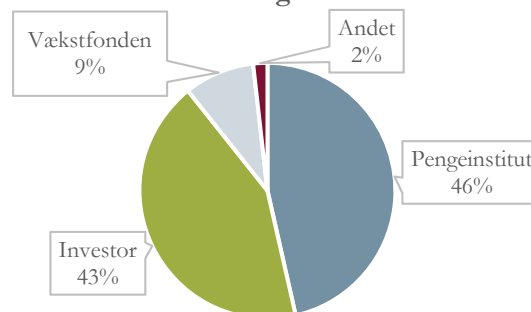
⁵ Tallet dækker alene 2014 og 2015, hvor Vækstfonden fik mulighed for at yde vækstlån.

Figur 3.3: Medfinansiering som andel af det samlede lån

Kilde: Oxford Research 2015

Figur 3.4: Medfinansiering opdelt på finansieringsaktører

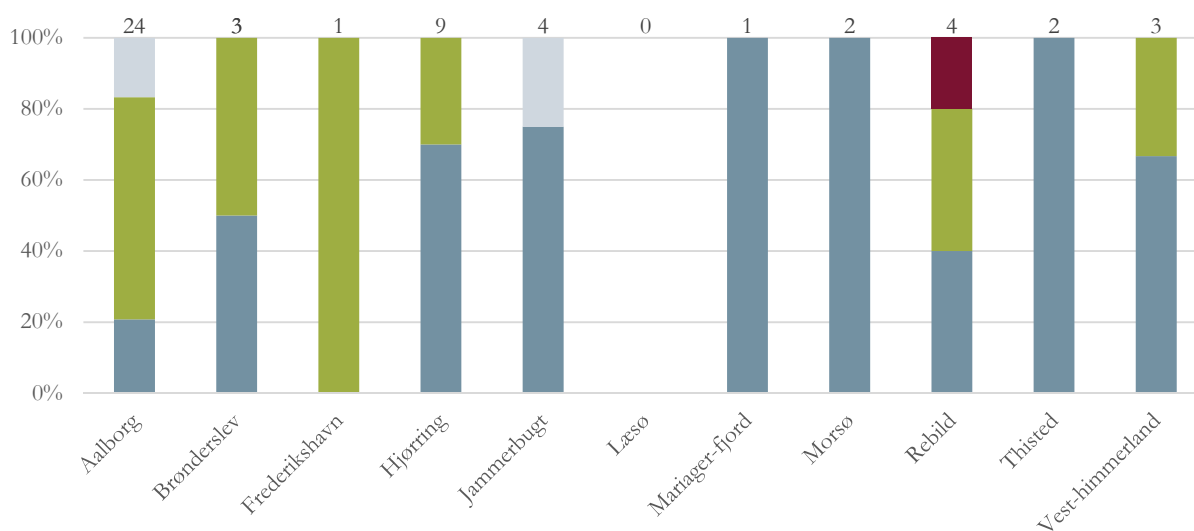
Kilde: Nordjysk Lånefond

n = 53

I figur 3.5 nedenfor er virksomheder, der har opnået en bevilling, fordelt på kommuner. I Aalborg Kommune har en relativ stor del af virksomhederne fået medfinansiering fra investorer, mens en relativ lille andel har fået medfinansiering fra pengeinstitutter. Sammenlignet med mindre kommuner, som f.eks. Morsø, Thisted eller Mariager-Fjord Kommune spiller pengeinstitutter i Aalborg en mindre rolle.

Samtidigt er der klart flest bevillinger til virksomheder i Aalborg Kommune, hvor 24 virksomheder har modtaget lån. Hjørring er den kommune med næst flest med 9 bevillinger.

Figur 3.5 Medfinansiering fordelt på finansieringsaktører pr. kommune

Kilde: Nordjysk Lånefond

■ Pengeinstitut ■ Investor ■ Vækstfonden ■ Andet

n = 53

3.3 EFFEKTER AF DE RENTELETTEDE LÅN FOR DE LÅNEBERETTIGEDE VIRKSOMHEDER

I dette afsnit beskrives effekten af de rentelette lån for virksomhedernes beskæftigelse, omsætning og eksport samt de bredere effekter for region Nordjylland.

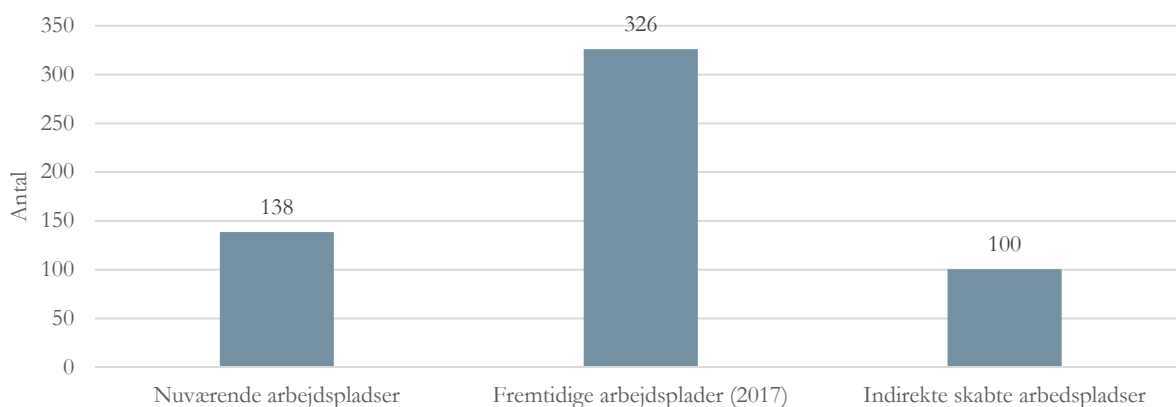
3.3.1 Beskæftigelse

I den gennemførte spørgeskemaundersøgelse er virksomhederne blevet spurgt i hvilket omfang Nordjysk Lånefond og det finansierede projekt har haft en effekt på virksomhedernes beskæftigelse. Konkret er virksomhederne blevet spurgt, hvor mange ansatte de har i dag, og hvor mange ansatte de vurderer, at de ville have haft uden det projekt, der er medfinansieret af Nordjysk Lånefond. Ydermere er virksomhederne blevet spurgt, hvor mange ansatte de forventer at have i 2017, og hvor mange de ville forvente at have uden det finansierede projekt.

Tallene for effekten på beskæftigelsen, og de tal der senere præsenteres for omsætning og eksport, bygger således på virksomhedernes eget skøn. Da det kan være svært at vurdere og isolere den præcise effekt af et projekt – ofte blandt mange i en virksomhed - skal tallene tolkes med forbehold for disse usikkerheder.

Samlet skønner virksomhederne at lånet fra Nordjysk Lånefond har bidraget til at skabe ca. 138 arbejdspladser fra lånene blev bevilget og frem til i dag. Derudover vurderer virksomhederne, at lånene fremover vil bidrage til at skabe en merbeskæftigelse på 326 arbejdspladser i 2017. Endeligt vurderer virksomhederne, at lånene har bidraget til at skabe ca. 100 indirekte jobs, fx hos underleverandører, jf. figur 3.6.

Figur 3.6: Virksomhedernes jobskabelses effekt

Kilde: Oxford Research 2015

n = 25

Note: For de virksomheder, der ikke har besvaret spørgeskemaet, men som har indsendt effektvurderingsskemaer, er beskæftigelsen vurderet på baggrund af effektvurderingsskemaerne. For nuværende og fremtidige arbejdspladser gælder det seks virksomheder, for indirekte arbejdspladser gælder det fire virksomheder.

Evalueringen viser dermed en betydelig jobskabelseseffekt for de virksomheder, som Nordjysk Lånefond har bevilget et rentelettet lån, både i dag og forventet i fremtiden.

Det er ikke alle virksomheder der har angivet de økonomiske nøgletal i spørgeskemaundersøgelsen og 9 virksomheder har helt undladt svare. Derfor må skønnet på 138 skabte arbejdspladser siges at være et konservativt estimat for den reelle merbeskæftigelse lånefonden har bidraget til at skabe.

Ved at fremskrive den fundne jobeffekt, er det muligt at estimere merbeskæftigelsen af lånene og de finansierede projekter for samtlige virksomheder. Hvis vi antager, at de virksomheder der ikke har angivet økonomiske nøgletal har skabt samme antal job per virksomhed, som dem der har svaret, bliver den skønnede samlede merbeskæftigelse ca. 174 skabte arbejdspladser i dag. Dette tal er naturligvis behæftet med betydelig usikkerhed, da der er stor forskel fra virksomhed til virksomhed på, hvor mange arbejdspladser lånene medfører.

Case – CELCO Murer og Flisefirma

Celco Murer og Flisefirma beskæftigede sig tidligere primært med flisearbejder i Danmark, men er via lånet fra Nordjysk Lånefond begyndt at arbejde med designgulve og har udviklet deres kompetencer og konkurrenceevne, så de dels er kommet ind på et mere videnintensivt marked, dels har fået gang i betydelig eksport. Celco har fået et lån på 1.855.000 kr. baseret på gennemførelse af et projekt til 3,8 mio.kr. i perioden august 2013 til februar 2015.

Formålet med det udviklingsprojekt Celco fik et rentelettet lån til, var at udvide deres know-how inden for designgulve, som er et nyere koncept i Danmark. Designgulve er en betegnelse, der dækker gulve med et råt og industrielt ”new yorker”-look og som kræver betydelige kompetencer at anlægge. Derfor havde Celco både brug for at investere i opkvalificering af medarbejdere og foretage betydelige anlægsinvesteringer for at komme ind på markedet for designgulve.

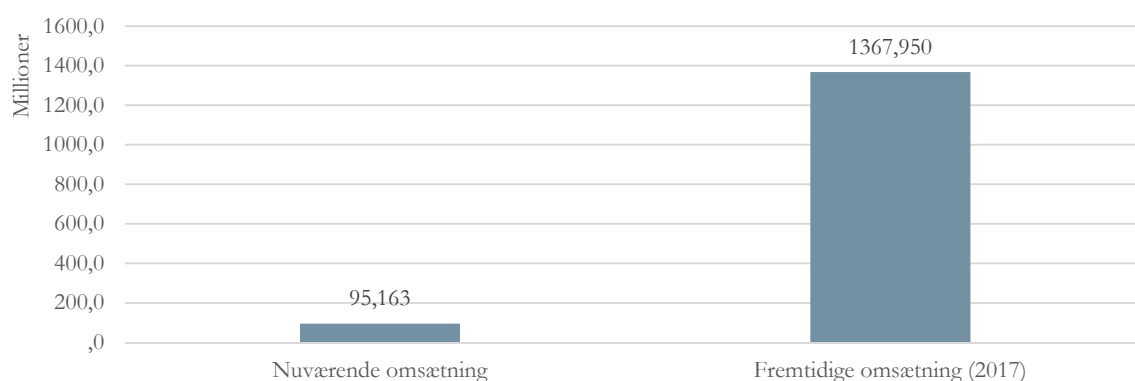
Celco har via et 100 pct. ejet datterselskab i Norge opnået kontrakter for i alt ca. 60 millioner norske kroner. Lånet fra Nordjysk Lånefond har været en afgørende faktor for at kunne komme ind på det norske marked, hvor omkostninger i forbindelse med firmaets markedsintroduktion var omfattende. Firmaet har nået deres mål om at skabe en merbeskæftigelse på 8-10 udstationerede håndværkere og Celco vil inden for nærmeste fremtid udvide bemandingen i Norge betydeligt. Celco havde et mål om at nå en meromsætning på 15 millioner, som endnu ikke er nået, men på længere sigt forventer de at få en meromsætning, der ligger langt over deres mål på 15 millioner.

3.3.2 Omsætning

Ud over jobskabelseffekten er virksomhederne blevet spurgt om, hvilken effekt lånet og det finansierede projekt har haft på virksomhedens omsætning i dag og fremover.

Virksomhederne vurderer at have opnået en meromsætning ca. 95 millioner kroner som følge af lånet og det finansierede projekt. Dvs. at de i dag har en omsætning, der er ca. 95 millioner kroner højere end de vurderer den ville have været uden finansiering fra Nordjysk Lånefond. Det er dog først og fremmest på lidt længere sigt, at virksomhederne forventer, at kunne øge omsætningen. Således forventer virksomhederne en meromsætning på ca. 1,3 mia. kroner i 2017. Forventninger skal formentlig ses i lyset af, at mange virksomheder er relativt tidligt i deres udviklingsfase, hvorfor det fulde økonomiske potentiale fortsat ikke er realiseret.

Figur 3.7: Virksomhedernes omsætnings effekt

Kilde: Oxford Research 2015

n = 22

Det skal bemærkes, at de økonomisk effektmål for virksomhedernes meromsætning er behæftet med betydelig usikkerhed. Evaluator ved fra tidligere evalueringer af udviklingsprojekter, at virksomhederne generelt nemmest kan vurdere merbeskæftigelsen af udviklingsaktiviteter, mens det er sværere at vurdere og isolere meromsætningen. Det skyldes bl.a. at det kan være svært at estimere virksomhedens omsætning på baggrund af et tænkt scenarie uden det rentelette lån. Beskæftigelse – særligt i dag - er nemmere at vurdere, fordi virksomheden ofte vil have brugt en del af den finansieringen, de har opnået til at ansætte folk. Derfor har vi også valgt ikke at ekstrapolere tallene for meromsætning.

3.3.3 Eksport

Det er ligeledes behæftet med betydelig usikkerhed at vurdere Nordjysk Lånefond og de finansierede projekters betydning for virksomhedernes mereksport. Som det fremgår af figur 3.8, har de adspurgte virksomheder angivet en effekt på ca. 17 millioner kroner for eksporten som følge af lånet og det finansierede projekt. Derudover forventes en markant stigning i virksomhedernes fremtidige eksport i 2017, som samlet set vurderes til 559 millioner kroner for de adspurgte virksomheder.

Figur 3.8: Virksomhedernes eksport effekt

Kilde: Oxford Research 2015

n = 22

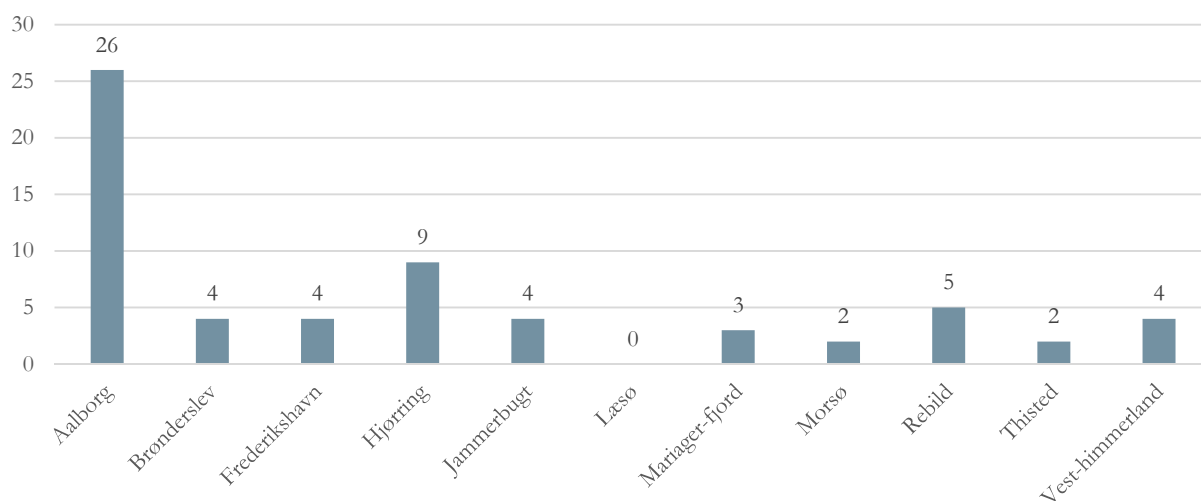
3.3.4 Brede effekter for Region Nordjylland

For at fremme den beskæftigelsesmæssige og den erhvervmæssige udvikling i Region Nordjylland generelt, er der også fokus på en vis regional spredning af lånene i regionen for at sikre, at der også er lønsomme små- og mellemstore virksomheder i yderområderne, der får gavn af lånene. Derfor har evalueringsteamet kigget nærmere på den regionale spredning af de 63 bevilligede lån til virksomheder i Region Nordjylland i perioden 2010-2015.

Som figur 3.9 viser, er de 63 virksomhedsprojekter geografisk bredt fordelt i Region Nordjylland. Knap 40 pct. (26 lån) er placeret i Aalborg Kommune, som også er den by, der har den klart største koncentration af virksomheder. Aalborg er desuden den største by målt på indbyggertal og er samtidig hjemsted for bl.a. Aalborg Universitet. Det er derfor ikke overraskende, at en stor del af virksomhederne hører hjemme her.

Som det endvidere fremgår af figur 3,9, er de resterende virksomheder fordelt bredt på kommuner. Med undtagelse af Læsø Kommune, har Nordjysk Lånefond investeret i virksomheder i hele Region Nordjylland.

Figur 3.9: Regional fordeling af bevilgede lån, netto

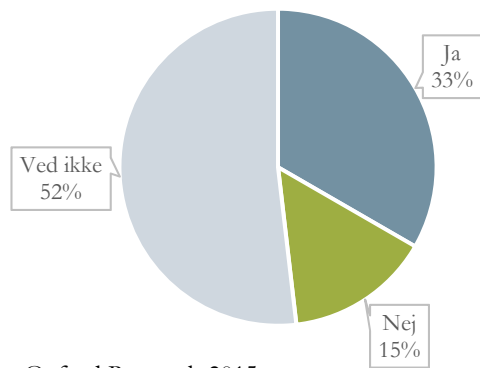
Kilde: Nordjysk Lånefond 2015

n = 53

Ydermere vurderer flere af de adspurgte virksomheder i spørgeskemaundersøgelsen, at de har tilført anden værdi til regionen end den umiddelbare beskæftigelsesmæssige effekt. Dog har de fleste af porteføljevirksomhederne, 52 pct., svært ved at vurdere, om projektet har bidraget til at skabe udvikling i Region Nordjylland. Samtidigt er der relativt få, 15 pct., der vurderer, at de ikke har bidraget til at skabe udvikling i Region Nordjylland.

Virksomhederne har i spørgeskemaet angivet, at de har skabt afledte effekter på regionens universitet og hos de lokale underleverandører. Flere af virksomhedsprojekterne handler om at skabe forskningsprojekter i samarbejde med lokale virksomheder, AAU og øvrige universiteter. Derudover fremhæves det, at Nordjysk Lånefond i kraft af det finansierede projekt har været med til at markere Region Nordjylland, både nationalt og internationalt som en innovativ region inden for eksempelvis sundhedsteknologi.

Figur 3.10: Har virksomheden via projektet bidraget til udvikling i Region Nordjylland?

Kilde: Oxford Research 2015

n = 27

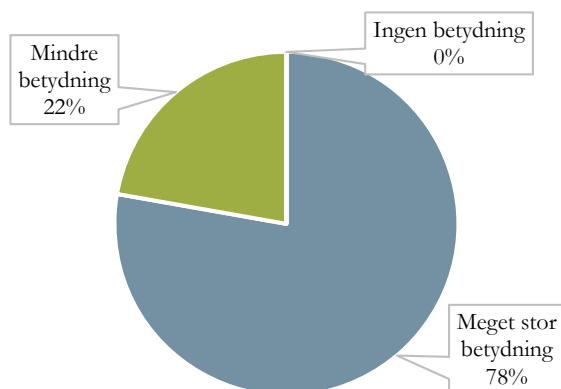
4. Vurdering af Nordjysk Lånefonds indsats og betydning

Dette afsnit præsenterer lånemodtagervirksomheders vurdering af Nordjysk Lånefonds betydning samt virksomhedernes vurdering af samarbejdet med fonden. Generelt er virksomhederne tilfredse med samarbejdet med Nordjysk Lånefond og de fleste vurderer, at lånet fra Nordjysk Lånefond har haft stor betydning for virksomhedens udvikling og opnåelse af yderligere finansiering. De fleste virksomheder vil da også gerne låne penge af Nordjysk Lånefond igen, hvis behovet skulle opstå.

4.1 VURDERING AF NORDJYSK LÅNEFONDS BETYDNING

Blandt de virksomheder, som har modtaget lån fra Nordjysk Lånefond er vurderingen, at lånene har haft stor betydning for virksomhedernes udvikling. Hele 78 pct. af virksomhederne vurderer i besvarelserne, at Nordjysk Lånefond kan tilskrives meget stor betydning for virksomhedens øjeblikkelige situation, mens 22 pct. af virksomhederne vurderer, at Nordjysk Lånefond kan tilskrives en mindre betydning for virksomhedens øjeblikkelige situation. Ingen af besvarelserne vurderer, at Nordjysk Lånefond ingen betydning har for virksomhedernes nuværende situation (se figur 4.1).

Figur 4.1: Hvordan vurderer du samlet set betydningen af samarbejdet med Nordjysk Lånefond for, at virksomheden er der, hvor den er i dag

Kilde: Oxford Research 2015

n = 27

Produktionsvirksomheden Stainless Industries i Hjørring er et eksempel på en virksomhed for hvem Nordjysk Lånefonds lån har været med til at igangsætte en betydelig positiv udvikling og stabe nye nordjyske jobs.

Case - Stainless Industries

Nordjysk Lånefond har med lån til produktionsvirksomheden Stainless Industries været med til at sikre, at virksomheden i 2013 kunne åbne en ny fabrik med tidssvarende maskiner i Hjørring og derved accelerere virksomhedens vækst og sikre nye arbejdspladser i Nordjylland. Stainless Industries fik et lån på kr. 3.155.600 til gennemførelse af et projekt på 12,6 mio. kr. i perioden september 2013 til juni 2015.

Virksomheden Stainless Industries er markedsledende inden for platforme til industrivægte til pakningslinjer i fødevarerindustrien. Stainless Industries er etableret i 2013 som et søsterselskab til Bilwilco i Skanderborg, der siden 1955 har produceret flerhovedet vægte til produktionsbånd. Alt Stainless Industries produktion eksporteres.

I 2013 etablerer entreprenøren Claus Mohr Pedersen Stainless Industries ud af Bilwilco, som indtil videre har produceret platforme til industrivægte alene ved hjælp af underleverandører. Det var vurderingen fra den nye ledelses side, at forretningsmodellen ikke var holdbar på længere sigt, da delene var for dyre, af for dårlig kvalitet og at processen generelt var for uoverskuelig. Derfor vurderes det at der er behov for et selskab, der kan producere platformene selv og med dette afsæt etableres Stainless Industries.

For at kunne føre planen ud i livet, er der behov for finansiering til indkøb af nye maskiner herunder maskiner til vandskæring og CNC styrede maskiner. Ledelsen besluttede endvidere, at produktionen skulle flyttes til Hjørring i en helt ny fabrik. Tilbage stod spørgsmålet om finansiering af fabrikken. Stainless Industries' forhold til banken var generelt godt og banken var også interesseret i, at yde lån til Stainless Industri, men banken ønskede, at en anden lånepartner kom ind og ydede en del af lånet.

Igennem Hjørring Erhvervsråd fik Stainless Industries kontakt til Nordjyske Lånefond, der efter endt sagsbehandling bevilgede den resterende del af lånet til virksomhedens indkøb af maskiner og i efteråret 2013 indkøbtes maskinerne.

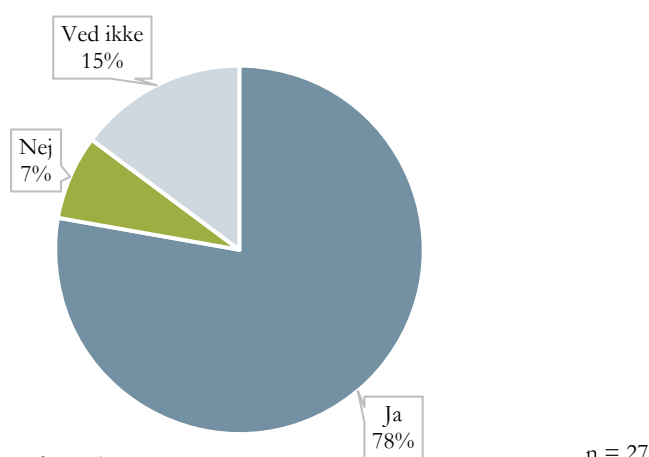
Betydningen af lånet har været stort. Således er Stainless Industries i dag (sommeren 2015) fuldt produktionsmodnet, og virksomheden kan i dag selv producere sine platforme til vægte billigere end i Østeuropa, til trods for at lønudgifterne er markant lavere end i Danmark.

Økonomisk har satsningen også været en succes og Stainless Industries og virksomhedens budgetter er således i dag dobbelt så store, som virksomheden havde kalkuleret med inden satsningen. Virksomheden forventer at fordoble sin omsætning igen til næste år og regner inden for en overskuelig fremtid med ansatte omkring 15 mand yderligere.

En anden metode til at aflæse virksomhedernes vurdering af og tilfredshed med Nordjysk Lånefond er ved at kigge på, om virksomhederne kunne finde på, at ansøge om midler fra Nordjysk Lånefond til projekter i fremtiden. Også her peger virksomhedernes besvarelser på, at Nordjysk Lånefond har været relevant og nyttig for

virksomhederne. Således svarer 78 pct. af virksomhederne, at de også i fremtiden kunne finde på at ansøge om lån fra Nordjysk Lånefond (se figur 4.2).

Figur 4.2: Kunne du tænke dig at søge lån hos Nordjysk Lånefond igen?

Kilde: Oxford Research 2015

15 pct. af virksomhederne "Ved ikke" om de kunne finde på, at ansøge om lån i fremtiden, mens 7 pct. af virksomhederne angiver, at de ikke kunne finde på at optage lån i fremtiden (figur 4.2).

4.2 INDHENTNING AF YDERLIGERE KAPITAL

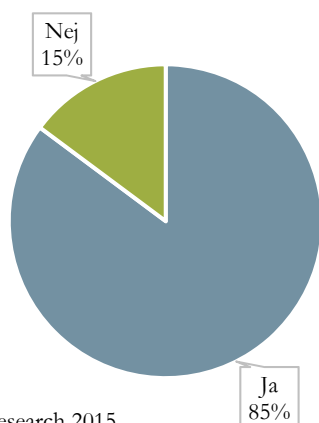
Et meget vigtigt element i vurderingen af Nordjysk Lånefonds value-added for innovation, vækst og jobskabelse, er om virksomhederne kunne have realiseret projekterne uden Nordjysk Lånefond? Hvis de virksomheder, som har modtaget lån igennem Nordjysk Lånefond kunne have fået den samme finansiering uden lånet fra Nordjysk Lånefond, har den primære effekt været, at virksomhederne har fået billigere lån, mens effekten på beskæftigelse, omsætning og regional udvikling er mere tvivlsom.

Som beskrevet i kapitel tre er Nordjysk Lånefonds rentelette lån et supplement til de øvrige lånemuligheder i markedet (typisk et pengeinstitut), og Nordjysk Lånefond dækker alene op til halvdelen af det samlede eksterne finansieringsbehov. Nordjysk Lånefond må ikke være en konkurrent til det eksisterende marked, og såfremt finansiering er mulig via andre finansieringskilder, må Nordjysk Lånefond ikke yde lån til et projekt.

Meget tyder på, at Nordjysk Lånefond har været afgørende for, at en række spændende projekter er blevet realiseret i Nordjylland. I langt størstedelen af besvarelsene peger virksomhederne på, at de i første omgang forsøgte at rejse kapital andetsteds end i Nordjysk Lånefond. Således angiver 85 pct. af virksomhederne, at virksomheden inden kontakten til Nordjysk Lånefond søgte at rejse kapital andetsteds (se figur 4.3).

Figur 4.3: Forsøgte du inden kontakten til Nordjysk Lånefond at rejse penge til projektet fra andre kilder?

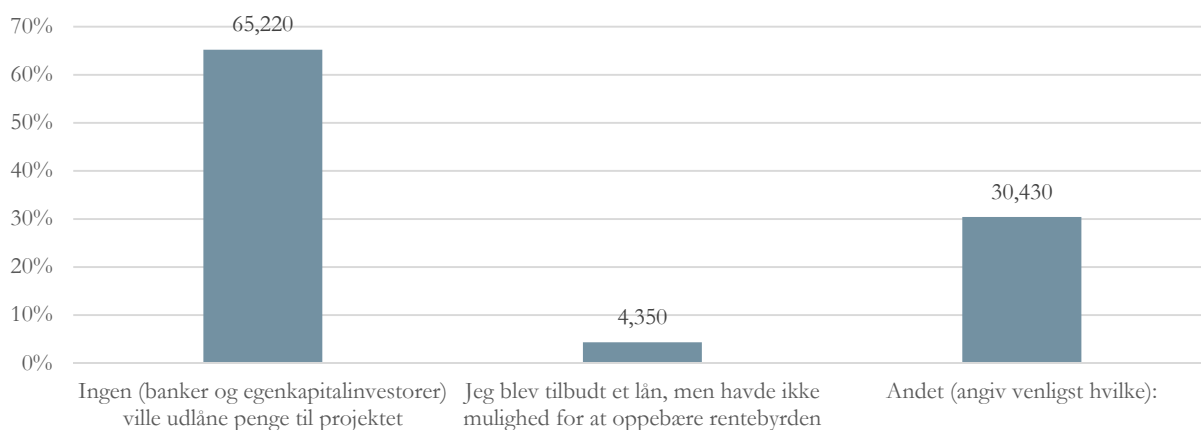

Kilde: Oxford Research 2015

n = 27

Hvis man dykker ned i, hvilke udfordringer, som gjorde, at virksomhederne kontaktede Nordjysk Lånefond medgiver 65 pct. af virksomhederne at den primære årsag til virksomhedens henvendelse til Nordjysk Lånefond var, at virksomheden ikke kunne rejse den fornødne kapital til projektet hos banker eller egenkapitalinvestorer. Samtidigt tilkendegiver 4 pct. af virksomhederne (hvilket svarer til en virksomhed), at virksomheden havde fået tilbudt lån andetsteds, men at virksomheden ikke havde mulighed for at bære rentebyrden (se figur 4.4)

Figur 4.4: Udfordringer, der gjorde, at du kontaktede Nordjysk Lånefond

Kilde: Oxford Research 2015

n = 23

30 pct. af virksomhedsbesvarelserne angiver, at der var andre forhold, der gjorde at virksomheden henvendte sig til Nordjysk Lånefond. Ved en nærmere gennemgang af "Andet" besvarelserne synes omkring halvdelen af disse at høre under svar et ("ingen ville udlåne pengene til projektet"), mens en tredjedel af "Andet" besvarelser

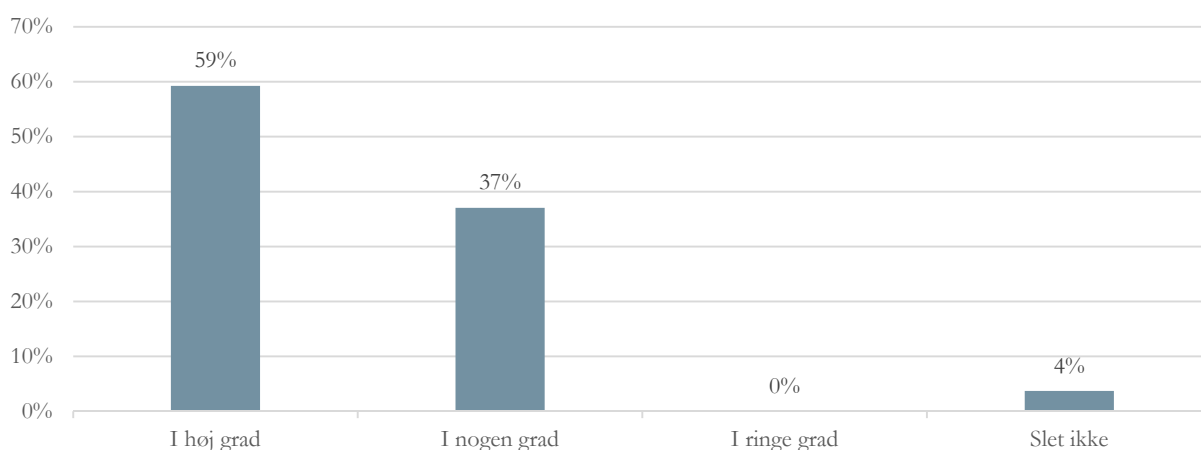
synes at være besvarelser til svarmulighed to ("jeg blev tilbudt lån, men havde ikke mulighed for at oppebære rentebyrden"). Hvis man inddrager disse "Andet" besvarelser, er det reelle antal af virksomheder som kontaktede Nordjysk Lånefond pga. manglende muligheder for at rejse kapital i banker eller hos egenkapitalinvestorer omkring 80 pct. mens antallet af virksomheder, der ikke havde mulighed for at oppebære forpligtelser i forhold til lånet er omkring 15 pct.

Hvis ovenstående besvarelser er korrekte, er der altså mindst en enkelte virksomhed, der har fået lån fra Nordjysk Lånefond, som formentlig ikke burde have fået det, givet at fonden ifølge bevillingsreglerne kun må udlåne penge, såfremt finansiering ikke er mulig via andre finansieringskilder. Dette kunne indikere, at Nordjysk Lånefond i fremtiden, med fordel kan undersøge om det er muligt, at skærpe deres procedurer for at tjekke, om virksomhederne er blevet tilbudt finansiering andre steder.

En anden indikation på, om Nordjysk Lånefond har haft værdi for regionen, er om Nordjysk Lånefonds lån havde væsentlig betydning for, virksomheden kunne optage den resterende del af lånebeløbet andetsteds og derved sikre projektets udførelse.

Virksomhedernes egne vurderinger af Nordjysk Lånefonds betydning for at sikre projektets gennemførelse, peger på at Nordjysk Lånefond har spillet en væsentlig rolle. Her medgiver mere end 96 pct. af virksomhedsbesvarelserne, at Nordjysk Lånefonds lån "I meget høj grad" eller "I nogen grad" har haft væsentlig betydning for opnåelse af øvrigt lån (se figur 4.5).

Figur 4.5: I hvor høj grad vil du vurdere, at lånet fra Nordjysk Lånefond havde væsentlige betydning for opnåelse af øvrige lån?

Kilde: Oxford Research 2015

n = 23

4.2.1 Lovende samarbejde med Vækstfonden

Som sagt er et centralt aspekt af Nordjysk Lånefond, at lånefonden ikke udlåner mere end 50 pct. af den samlede lånesum til et projekt. Dette betyder også at fonden skal kunne indgå i samarbejde om udlån med banker,

pengeinstitutter og andre investorer, hvor Vækstfonden potentielt er en af de mest centrale. Vækstfondens aktualitet som partner til Nordjysk Lånefond er øget markant i takt med, at Vækstfonden har fået nye produkter samt har åbnet kontor i Randers med henblik på, at øge kendskabet til Vækstfonden samt styrke netværket i Vestdanmark. Samarbejdet mellem Nordjysk Lånefond og Vækstfonden er da også velfungerende og bl.a. et resultat af at Nordjysk Lånefonds operatør og Vækstfondens medarbejdere ofte mødes og udveksler erfaringer og henviser til hinanden. Siden det første samfinansieringsprojekt mellem Lånefond og Vækstfonden er flere andre samarbejder blevet rullet ud og samarbejdet styrket. Samarbejdet med Vækstfonden er positivt og kan tjene som inspiration for andre initiativer med lignende formål.

”Vi har finansieret cirka 20 virksomheder sammen... Vi har finansieret meget sammen med Nordjysk Lånefond sikkert også mere end med andre lignende initiativer”

Hans Jørgen Østergaard, Erhvervskundedirektør, Vækstfonden Randers

Et godt samarbejde med Vækstfonden har klare fordele, herunder:

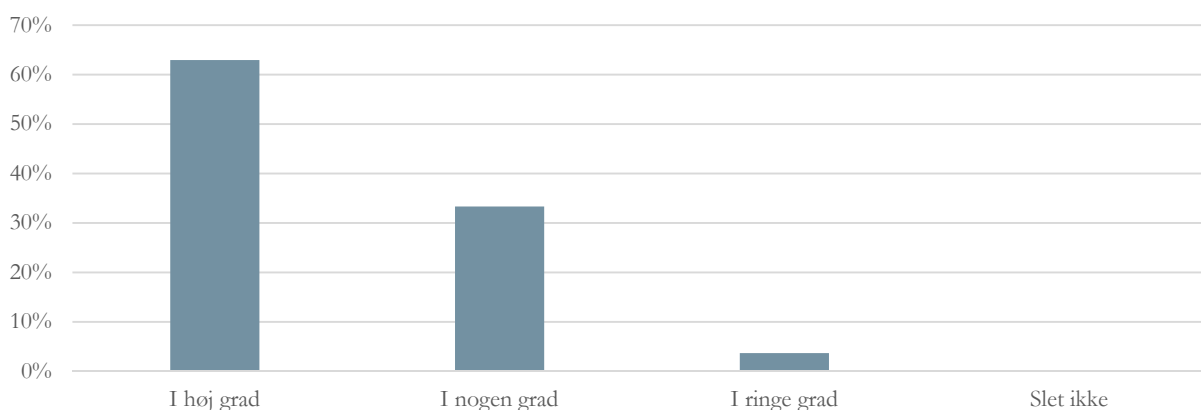
- *Samfinansiering af projekter.* Såvel Nordjysk Lånefond som Vækstfonden har behov for partnere, som de kan finansiere interessante projekter sammen med og samarbejde er alene af denne grund nærliggende.
- *Screening.* Samarbejdet giver mulighed for at vurdere flere interessante virksomheder end en enkelt aktør normalt ville have mulighed for at screene selv. En vigtig udfordring på finansieringsmarkedet er ofte – og i langt højere grad end mange tror – at skaffe tilstrækkeligt med gode virksomhedscases med potentiale.
- *Sparring om de enkelte cases.* Et samarbejde mellem de to aktører åbner mulighed for, at man i langt højere grad end ellers har mulighed for at samarbejde og bearbejde de enkelte virksomheder bedre og dybere end en enkelt aktør vil have musklerne til.

Det er vurderingen, at samarbejdet med Vækstfonden er et fornuftigt initiativ, der sikrer vækst og udvikling i Nordjylland, og som tegner lovende for fremtiden.

4.3 TILFREDSHED MED NORDJYSK LÅNEFOND

Virksomhedernes tilfredshed med Nordjysk Lånefond og dens operatør blandt de virksomheder der har opnået lån er samlet set stor og de fleste projekter er forløbet som virksomhederne havde håbet. Direkte adspurgt, om virksomhedernes oprindelige forventninger til samarbejdsprojektet med Nordjysk Lånefond er blevet indfriet svarer alle de virksomheder, der har besvaret spørgeskemaet med en enkelt undtagelse, at projektet ”I høj grad” eller ”I nogen grad” har indfriet forventningerne. Mere end 60 pct. af virksomhederne, der har besvaret spørgeskemaet medgiver endda, at forventningerne til projektet er blevet indfriet ”I høj grad” (se figur 4.6).

Figur 4.6: I hvor høj grad er virksomhedens forventninger til projektet blevet indfriet?

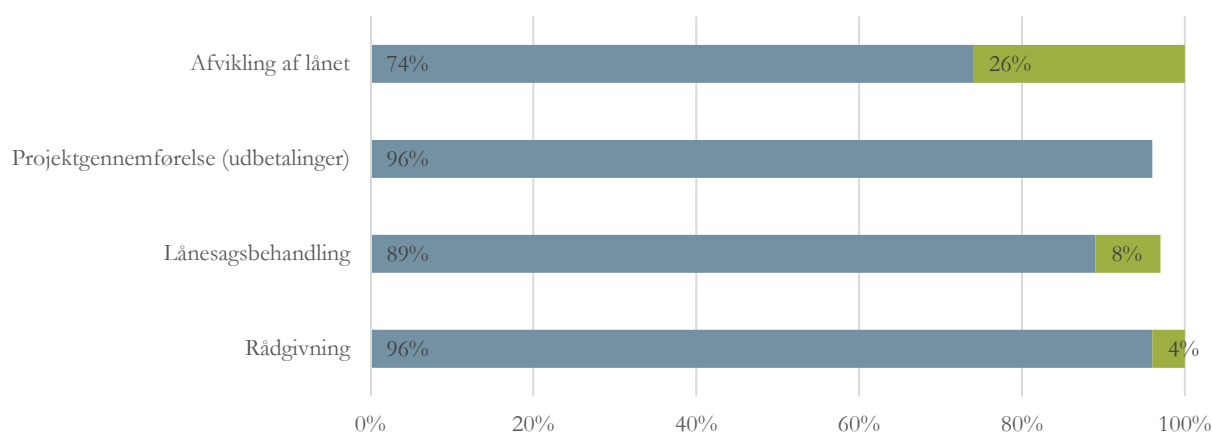

Kilde: Oxford Research 2015

n = 27

Virksomhedernes vurderinger af samarbejdet med Nordjysk Lånefonds operatører i forbindelse med processen omkring bevilling af lånet er også meget positive. Således peger virksomhederne i deres besvarelser med enkelte undtagelser på, at samarbejdet med Nordjysk Lånefonds operatører er forløbet enten ”Meget godt” eller ”godt” (se figur 4.7).

Figur 4.7: Hvordan oplevede du samarbejdet med Nordjysk Lånefonds operatør?

Kilde: Oxford Research 2015

■ Godt/meget godt ■ Dårligt/meget dårligt

n = 27

Det billede som spørgeskemaet tegner af samarbejdet mellem Nordjysk Lånefonds operatører og virksomhederne er det samme billede, som har tegnet sig i forbindelse med de personlige interviews, som er udført i forbindelse med evalueringen.

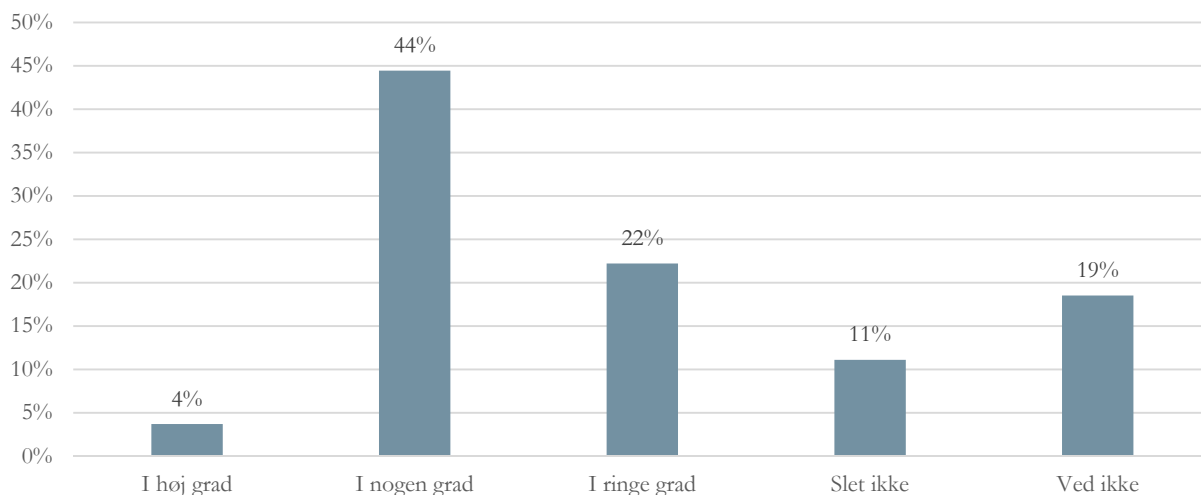
Nordjysk Lånefonds resultater virker overbevisende, og kombineret med virksomhedernes positive vurdering af set-up'et omkring Nordjysk Lånefonds arbejde må Nordjysk Lånefond siges at have fungeret tilfredsstillende i evalueringsperioden. På resultatsiden har Nordjysk Lånefond og dennes bestyrelse formået at vælge projekter, som allerede på nuværende tidspunkt har haft betydning for jobskabelsen i regionen. På processiden synes der, at være stor tilfredshed med Nordjysk Lånefonds arbejde på alle parametre. Meget tyder således på, at Nordjysk Lånefond har kunne sikre en fornuftig balance imellem kalkuleret risiko og effekt, hvilket et tilbageløb på 88,2 pct. også indikerer.

4.4 UDBYTTET AF VÆKSTHJULET

I forbindelse med spørgeskemaundersøgelsen er virksomhederne også blevet bedt om, at vurdere relevansen af Væksthus Nordjyllands væksthjul og screening, som låntagere har gennemgået i forbindelse med låneprocessen.

Omtrent halvdelen af virksomhederne vurderer i deres besvarelser, at de ”I høj grad” eller ”I nogen grad” har fundet det ”relevant og nyttigt at gennemgå væksthjulet og screening med en konsulent fra Væksthus Nordjylland” (se figur 4.8).

Figur 4.8: Har virksomheden fundet det relevant og nyttigt at gennemgå væksthjulet og screening med en konsulent fra Væksthus Nordjylland?

Kilde: Oxford Research 2015

n = 27

Lidt over en tredjedel af virksomhederne indikerer i deres besvarelser, at de ”I ringe grad” eller ”slet ikke” har fundet væksthjulet og samarbejdet med konsulenten fra Væksthus Nordjylland relevant (se figur 4.8). Det viser, at der er et potentiale for at forbedre brugen og værdien af Væksthjulet i låneprocessen.

5. Bilag A: Oversigt over interviewpersoner

Virksomhed/organisation	Interviewperson
Celco	Martin M. Jensen
Edutasia	Jakob Fuglsang
Stainless Industries	Claus Mohr Pedersen
Erhvervsstyrelsen	Anders Hoffmann
Vækstfonden	Hans Jørgen Østergaard
Region Nordjylland	Henning Steffen Christensen (Afdelingschef for Regional Udvikling i Region Nordjylland og bestyrelsesformand i Nordjysk Lånefond)
Nordjysk Lånefond	Jens Ole Jensen (bestyrelsesmedlem i Nordjysk Lånefond)
Nordjysk Lånefond, LIVA consult	Poul Kvist
Nordjysk Lånefond, LIVA consult	Bettina Stiller B. Madsen
Region Nordjylland	Ulla Schack Christensen (Vicekontorchef for Regional Udvikling med ansvar for Nordjysk Lånefond)

6. Bilag B: Spørgeskema

1. Inden for hvilken branche hører virksomheden?

(Angiv kun ét svar)

Fremstillingsvirksomhed	Bygge- og anlægsvirksomhed	Engroshandel og detailhandel	Transport og godshåndtering	Overnatningsfaciliteter og restaurationsvirksomhed	Information og kommunikation	Liberale, videnskabelige og tekniske tjenesteydelser
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Ingen af ovenstående (angiv venligst)

---

2. Hvilken fase er din virksomhed i?

(Angiv kun ét svar)

Udviklingsfasen	Markedsmodningsfasen	Fasen for tidlig vækst	Fasen for accelererende og vedvarende vækst	Modenhedsfasen	Ved ikke
☐	☐	☐	☐	☐	☐

3. Økonomiske nøgletal

Hvilken effekt har lånet og det finansierede projekt haft på virksomhedens nøgletal i dag og anslået fremover?

	I dag	Forventet ultimo 2017
Antal ansatte	_____	_____
Antal kunder	_____	_____
Omsætning i DKK	_____	_____
Eksport i DKK	_____	_____
Andre investeringer i DKK (fx Vækstfonden, innovationsmiljøer, business angels)	_____	_____

4. Hvordan vil du vurdere, at virksomhedens nøgletal havde set ud, hvis virksomheden ikke havde modtaget finansiering fra Nordjysk Lånefond (og andre lån, som blev opnået som følge af lånet fra Nordjysk Lånefond) i dag og fremover?

	Anslået i dag uden lån fra Nordjysk Lånefond (og andre lån, der blev opnået som følge af lånet fra Nordjysk Lånefond)	Forventet ultimo 2017 uden lån fra Nordjysk Lånefond (og andre lån, der blev opnået som følge af lånet fra Nordjysk Lånefond)
Antal ansatte	_____	_____
Antal kunder	_____	_____
Omsætning (DKK)	_____	_____
Eksport (DKK)	_____	_____
Andre investeringer i DKK (fx Vækstfonden, innovationsmiljøer, business angels)	_____	_____

5. Har virksomheden via projektet skabt indirekte jobs (jobs hos underleverandører)?

(Angiv kun ét svar)

Ja

Nej

Ved ikke

6. Hvor mange indirekte jobs har virksomheden skabt via projektet?

(Angiv værdi)

-----

7. Har virksomheden som følge af lånet og det finansierede projekt lanceret nye løsninger (services, produkter, teknologier) på markedet?

(Angiv kun ét svar)

Ja

Nej

Ved ikke

8. Hvilke nye løsninger har virksomheden lanceret på markedet som følge af lånet og det finansierede projekt:

---

9. Har virksomheden via projektet på andre måder bidraget til udvikling af Region Nordjylland?

(Angiv kun ét svar)

- Ja
- Nej
- Ved ikke

10. Hvordan har virksomheden via projektet bidraget til udvikling i Region Nordjylland?

-----

11. Har lånet haft andre betydelige, positive eller negative effekter for virksomheden?

(Angiv kun ét svar)

- Ja
- Nej
- Ved ikke

12. Uddyb venligst hvilke andre betydelige, positive eller negative effekter, lånet har haft for virksomheden:

-----

13. Har virksomheden fundet det relevant og nyttigt at gennemgå væksthjulet og screeningsforsøg med en konsulent fra Væksthus Nordjylland?

(Angiv kun ét svar)

- I høj grad
- I nogen grad
- I ringe grad
- Slet ikke
- Ved ikke

14. Uddyb gerne din vurdering her:

---

15. Forsøgte du inden kontakten til Nordjysk Lånefond af rejse penge til projektet*?

*Nordjysk Lånefond kan maksimalt finansiere op til 50 % af det samlede lånebeløb

(Angiv kun ét svar)

- Ja
- Nej

16. Angiv venligst de udfordringer, der gjorde, at du kontaktede Nordjysk Lånefond:

(Angiv gerne flere svar)

- Ingen (banker og egenkapitalinvestorer) ville udlåne penge til projektet
- Jeg blev tilbudt et lån, men havde ikke mulighed for at oppebære rentebyrden
- Jeg blev tilbudt et lån, men kunne ikke stille sikkerhed

Andet:

-----

17. Hvor mange midler blev der bevilget fra andre kilder (banker, investorer og lignende) til projektet?

(Angiv værdi)

-----

18. I hvor høj grad vil du vurdere, at lånet fra Nordjysk Lånefond havde væsentlig betydning for opnåelse af øvrige lån?

(Angiv kun ét svar)

- I høj grad
- I nogen grad
- I ringe grad

Slet ikke

Ved ikke

19. Hvordan oplevede du processen med at indhente nødvendig medfinansiering fra pengeinstitutter, investorer og Vækstfonden?

---

20. I hvor høj grad vil du vurdere, at lånet fra Nordjysk Lånefond havde afgørende betydning for at projektet kunne realiseres?

(Angiv kun ét svar)

I høj grad

I nogen grad

I ringe grad

Slet ikke

Ved ikke

21. I hvor høj grad er virksomhedens forventninger til projektet blevet indfriet?

(Angiv kun ét svar)

I høj grad

I nogen grad

I ringe grad

Slet ikke

Ved ikke

22. Uddyb gerne din vurdering her:

---

23. Spørgsmål i relation til Nordjysk Lånefond

Hvordan oplevede du samarbejdet med Nordjysk Lånefonds operatør i forbindelse med:

(Angiv kun et svar pr. spørgsmål)

	Meget godt	Godt	Dårligt	Meget dårligt	Ved ikke
Rådgivning	☐	☐	☐	☐	☐
Lånesagsbe- handling	☐	☐	☐	☐	☐
Projektgen- nemførelse (udbetalin- ger)	☐	☐	☐	☐	☐
Afvikling af lånet	☐	☐	☐	☐	☐

24. Uddyb gerne din vurdering her:

-----

25. Hvordan oplever du, at du støttes i afrapporteringerne til Nordjysk Lånefond?

-----

26. Var der noget i samarbejdet med Nordjysk Lånefond, som fungerede mindre godt?

(Angiv kun ét svar)

- Ja
- Nej
- Ved ikke

27. Hvad fungerede mindre godt i samarbejdet med Nordjysk Lånefond?

-----

28. Hvordan vurderer du samlet samarbejdet med Nordjysk Lånefonds betydning for, at virksomheden er, hvor den er i dag?

(Angiv kun ét svar)

- Meget stor betydning
- Mindre betydning
- Ingen betydning
- Ved ikke

29. Vil du vurdere, at Nordjysk Lånefond bidrager til at skabe vækst og udvikling i Region Nordjylland?

(Angiv kun ét svar)

- I høj grad
- I nogen grad
- I ringe grad
- Slet ikke
- Ved ikke

30. Afsluttende bemærkninger

Har du andre bemærkninger til eller erfaringer fra samarbejdet med Nordjysk Lånefond, du ønsker at videregive?

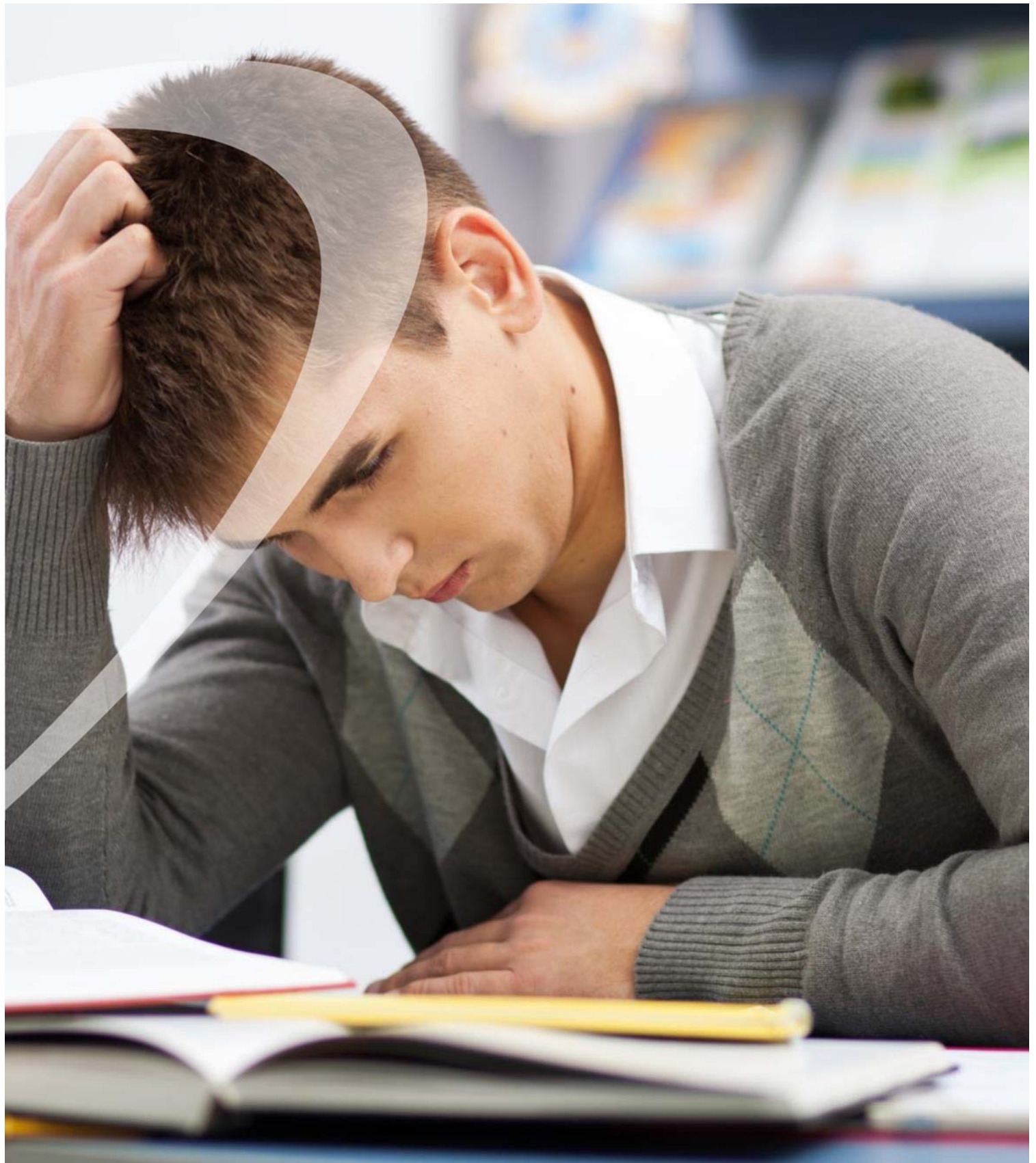
---

31. Kunne du tænke dig at søge lån hos Nordjysk Lånefond igen?

(Angiv kun ét svar)

- Ja
- Nej
- Ved ikke

Mange tak for din deltagelse i spørgeskemaundersøgelsen

DANMARK

Oxford Research A/S
Falkoner Allé 20
2000 Frederiksberg
Danmark
Tel: (+45) 3369 1369
office@oxfordresearch.dk

NORGE

Oxford Research AS
Østre Strandgate 1
4610 Kristiansand
Norge
Tel: (+47) 4000 5793
post@oxford.no

SVERIGE

Oxford Research AB
Norrländsgatan 11
103 93 Stockholm
Sverige
Tel: (+46) 08 240 700
office@oxfordresearch.se

FINLAND

Oxford Research Oy
Helsinki:
Fredrikinkatu 61a, 6krs.
00100 Helsinki, Suomi
www.oxfordresearch.fi
office@oxfordresearch.fi

BRUXELLES

Oxford Research
C/o ENSR
5. Rue Archimède
Box 4, 1000 Brussels
www.oxfordresearch.eu
office@oxfordresearch.eu